

Pierson bulletin ...

MAGAZINE
DS. PIERSON COLLEGE

JAARGANG 16 | 2
01 | 2018

Over een andere boeg

Wiskunde voor beginners

'Ik geef ze meer verantwoordelijkheid'

Anders leren

'En wat is er dan zo anders?'

In het Duits
excelleren...

**ga voor
Goethe!**

Over een andere boeg

In dit magazine

- 2 **Voorwoord:** Over een andere boeg
- 3 **In de picture:** Anders leren
- 5 **Studievaardigheidsles voor ouders**
De tweede klas bakt en ontmoet
- 6 **Dit is mijn uitspraak...**
- 7 **Ver weg dichtbij:** Oekraïne
Nobody expects the Spanish Inquisition
- 8 **Wie is die mevrouw?:**
Milenne Nouwens
- 9 **Wiskunde voor beginners**
- 10 **Lrrnlfhbbrrn*:** Swing en Schwung
- 11 **Ondernemerstalent**
Ga voor Goethe
- 12 **Wist u dat?**
- 13 **Lezen doe je met elkaar**
- 14 **In beeld:** Muziek maak je samen
- 16 **De achterkant:** Column

Colofon

Eindredactie
Clo Martens (CM), Karin Polman (KP)
Fotografie foto voorzijde
Ewouter Blokland
Grafisch ontwerp
Bureau Gurk, Marie Christine Meijer
Drukwerk
Drukkerij Van der Heijden, 's-Hertogenbosch

Redactieadres
Postbus 701, 5201 AS 's-Hertogenbosch
telefoon: 073 644 29 29
c.martens@pierson.nl
www.pierson.nl

De titel van dit Pierson Bulletin duidt op een andere aanpak van het onderwijs, op allerlei manieren merkbaar en zichtbaar binnen de school. Actief en ervaringsgericht leren, waarbij de leerling in toenemende mate aan het stuur is. Of moeten we in deze context misschien over 'roer' spreken? Anders ten opzichte van vroeger, oma Polman vertelt daarover, anders ten opzichte van wat je als leerling, ouder of docent gewend was.

In dit bulletin komen nieuwe leerlingen en medewerkers aan het woord, zij delen met ons hun eerste ervaringen op de Pierson. We lezen over leeskringen, over maatschappelijke stages, over open studieles voor ouders, over het vak M&O, over muziek en talentontwikkeling. Er wordt ingezoomd op 'Anders Leren', een inspirerende proeftuin in de onderbouw. De school bruist en is volop in ontwikkeling, dat zijn ook de woorden die de onderwijsinspectie ons teruggaf aan het eind van het vierjaarlijks inspectiebezoek afgelopen november. Wij hopen dat plezier in leren en werken op de Pierson dagelijks voelbaar is in de school, maar ook tijdens onze Open Dag, zodat aanstaande leerlingen en hun ouders een goed en realistisch beeld krijgen van wat er allemaal gebeurt. De wereld van het onderwijs is volop in beweging, dat biedt kansen en uitdagingen voor alle betrokkenen.

'Over een andere boeg' geldt ook voor onze conrector Joanneke van Aller. In december namen we na acht jaar betrokken en deskundige inzet op de Pierson afscheid van haar en ook daarbij ontbraken de boot en haar vertrouwde roer niet. Zij gaat met pensioen maar zal daarnaast ook nog als adviseur bij diverse onderwijsprocessen in de regio betrokken blijven. Onderwijs laat je niet zomaar los, daarvoor is het veel te boeiend. Dus wij vervolgen onze bootreis, over een andere boeg en met mooie vergezichten!

Alma van Bommel, rector/bestuurder

Anders leren

In onze school kennen we een aantal proeftuinen. Dat zijn projecten, waarbinnen we proberen het onderwijs op een andere manier vorm te geven. De 'Anders leren'-klassen in leerjaar 1 en 2 zijn zo'n proeftuin. **Willeke Rijkers, afdelingsleider van de brugklassen, vertelt over de aanpak.**

Hoe zijn die klassen ontstaan?

'We werken al jaren met dakpanklassen, toch vonden we dat we daarmee onvoldoende recht doen aan verschillen tussen leerlingen. Een leerling kan heel goed zijn in wiskunde en daarvoor zou je hem in een vwo-klas willen plaatsen, maar als hij bijvoorbeeld minder sterk is in taal dan kiezen we voor een plaatsing in de klas waarin we zeker weten dat de leerling passende stof voor taal krijgt. Een paar jaar gele-

den betekende dat nog dat hij voor wiskunde eigenlijk meer uitdaging, een ander niveau, nodig had dan geboden kon worden. Niet kunnen werken op het passende niveau per vak heeft negatieve invloed op de motivatie van leerlingen. Dat was de belangrijkste reden om drie jaar geleden met een groep docenten die graag wilden vernieuwen, te starten met vergaande differentiatie en een nieuwe manier van lesgeven in één klas. We

noemden deze klas de 'anders leren' klas. Inmiddels zijn er twee Anders leren-klassen in het eerste leerjaar en twee in het tweede leerjaar.'

Wat is er zo anders in die klassen?

'In deze klassen werken de leerlingen vanuit leerdoelen. De leerling kan vakken op hoger niveau volgen, heeft invloed op het tempo waarin hij dat doet en denkt mee over de oefeningen die hij nodig heeft.

Verkorte versie van ontwikkeltrappen voor de onderbouw →

Leerlingen kunnen soms ook kiezen voor andere leeractiviteiten en mogen bij enkele leerdoelen zelf bedenken hoe ze kunnen bewijzen dat ze het leerdoel hebben behaald. De leerling is veel meer verantwoordelijk voor zijn eigen ontwikkeling. In deze klassen staan daarom ook algemene vaardigheden hoog op de agenda. Zo staan er vier competenties centraal die leerlingen nodig hebben om zelfstandig te kunnen werken en zelf sturing te gaan geven aan hun leren. Deze competenties zijn samenwerken, reflecteren, plannen en communiceren. Met behulp van ontwikkeltrappen bespreken we hoe leerlingen kunnen groeien in deze vaardigheden, waarbij er veel ruimte is voor reflectie en extra coaching van de mentor. De werkwijze heeft ook zijn weerslag op de manier van toetsen. We toetsen in deze klassen meer formatief. Deze manier van toetsen geeft informatie over hoe verder te ontwikkelen en welke volgende stap er gezet kan worden, zonder dat er meteen een cijfer aan vasthangt dat meetelt en onherroepelijk is. Leerlingen kunnen ook steeds vaker kiezen uit verschillende toetsmomenten zodat ze zelf leren bepalen of ze al goed genoeg zijn voorbereid op een toets.

Nu ik dit zo vertel realiseer ik me dat de naam 'anders leren' eigenlijk achterhaald is. Ondertussen wordt er in alle brugklassen met de ontwikkeltrappen, meer intensieve reflectie en coaching en steeds meer met formatieve toetsen gewerkt. Alles wat binnen 'anders leren' is uitgetoetst, bijgesteld en wat goed blijkt te werken, is interessant voor de andere brugklassen. Dus is er ook al veel overgenomen in de hele breedte.'

Wat vraagt dit van docenten?

'Het vraagt echt een andere mindset. Nu denken docenten in leerdoelen, in basisniveaus en deadlines en sluiten ze aan bij leermogelijkheden van de individuele leerling. Er wordt veel nieuw materiaal ontwikkeld; filmpjes met uitleg, meer verschillende soorten oefeningen zodat leerlingen kunnen kiezen uit oefeningen die passen bij

wat ze nog moeten leren. Docenten helpen leerlingen kritisch na te denken over hun aanpak. Dat is een omslag in benadering. We hebben ook echt de ontmoeting en het gesprek met elkaar nodig om deze onderwijsontwikkeling vorm en invulling te geven. Daarom hebben we dit jaar op donderdag het eerste uur ingeroosterd voor werksessies en overleg.'

Hoe worden ouders betrokken?

'We werken met klankbordgroepen waarin feedback gevraagd wordt aan ouders. Leerlingen en ouders worden voor de zomervakantie uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst over de werkwijze en visie. En aan het begin van het schooljaar is er een 'verwachtingsgesprek' met de mentor, halverwege het schooljaar een voortgangsgesprek. De leerling is daar nadrukkelijk eigenaar van het gesprek. Deze vorm van gespreksvoering vindt inmiddels ook in de hele school plaats.

Naast deze gesprekken kunnen ouders te allen tijde contact opnemen met de mentor of de vakdocent want we hebben geen 10 minutengesprekken meer. Het gaat er immers om dat ouders, leerlingen en docenten samen nadenken over de ontwikkeling van de leerling op het moment dat het ertoe doet.'

Wat is de grote uitdaging in deze manier van werken?

'We merken dat het plannen veel begeleiding nodig heeft. Als niet de hele klas op dezelfde dag hetzelfde huiswerk krijgt, is het een uitdaging om goed zicht te houden op het werk dat thuis nog moet gebeuren. Aan de andere kant zijn we heel tevreden over hoe steeds meer leerlingen begrijpen aan welke leerdoelen en vakvaardigheden ze extra aandacht moeten besteden en waarom dat belangrijk is. De ene leerling ontwikkelt deze vaardigheid in hele kleine stapjes en langzaam, de ander snel. Het is daarom heel belangrijk dat we dit niet alleen in leerjaar 1 maar ook in leerjaar 2 en verder blijven doen met onze leerlingen. Elk stapje dat een leerling zet richting het nemen van meer eigen verantwoordelijkheid is groots. Het zelf kunnen opzoeken en aangaan van uitdagingen, het leren omgaan met knelpunten en met hulp van je docenten toch een weg vinden om je doelen te bereiken; dat zorgt uiteindelijk voor meer zelfredzaamheid, voor een betere voorbereiding op opleiding, werk en een gelukkige toekomst!' (CM)

Studievaardigheidsles voor ouders

Onze brugklassers leren in de studievaardigheidslessen, hoe studeren werkt. Dan gaat het niet alleen om leren plannen maar ook om begrip van het brein zelf. Termen als Geheugenpaleis en growth mindset zijn hun niet vreemd. Om ook ouders te betrekken bij de handvatten die ze krijgen, organiseert elke klas een openbare studievaardigheidsles voor ouders.

Als ik het zevende uur binnenloop bij HA1G, zie ik de leerlingen druk bezig met het verschuiven van tafels en het opstellen van hun chromebooks.

Ouders komen binnen en schuiven aan bij een van de groepen. Na een korte presentatie, komen de vragen van ouders. 'Julie zetten verschillende manieren van leren in, hoe werkt dat dan?' 'En wanneer leer je uit je boek en wanneer zet je je computer in?'

Na tien minuten wordt er gerouleerd. In een volgend groepje wordt toegelicht hoe het computerprogramma Engels werkt, of wat ontwikkeltrappen inhouden, wat de bedoeling is van reflecteren. Of hoe je kunt ontdekken welke leerstijl het beste bij je past: of je een kijk- doe- of luistertype bent.

Ouders zijn onder de indruk: 'Als ik dit vergelijk met mijn eigen middelbareschooltijd dan zie ik grote verschillen. Wij moesten gewoon luisteren en de stof leren, hier weten leerlingen waarom ze het doen en denken ze na over hoe ze de stof het beste kunnen aanpakken'.

En zo geven trotse kinderen, die behoorlijk zelfstandig overkomen, een prachtig inkijkje in hun presentatievaardigheden en in de werksfeer van deze brugklas. (CM)

De tweede klas BAKT en ONTMOET

In schakelweek twee maakten alle leerlingen uit klas twee kennis met de maatschappelijke stage (MAS). Zij bezochten, en vaak voor het eerst, (een instelling voor) ouderen en maakten zo kennis met vrijwilligerswerk en de zorg.

Wij willen leerlingen zo stimuleren om in en na hun schoolcarrière een vrijwillige bijdrage aan de maatschappij te blijven leveren. We kennen dit project inmiddels al 8 jaar en het blijkt voor leerlingen en ouderen vaak een onvergetelijke ervaring. Vooral in de wintertijd hebben veel mensen behoefte aan warm contact en hopelijk kunnen onze leerlingen daar een bijdrage aan leveren.

In de Sinterklaasweek bakten de leerlingen koekjes, dat deden ze in groepjes thuis. Op school verpakten zij de lekkernij feestelijk en voorzagen het cadeautje van een zelfgeschreven gedicht. En toen op de fiets naar ouderen in diverse verzorgingstehuizen. (Enkele leerlingen bezochten met zijn tweetjes ouderen die via de Zonnebloem aangemeld waren op hun thuisadres.) Zij maakten een praatje met bewoners, met een vragenlijstje als hulpmiddel. Er waren leerlingen die pannenkoeken bakten met bewoners, de Bingo begeleidten, Piet speelden, of met zijn allen Sinterklaasliedjes zongen. Soms werd er met deze oudere nog een afspraak gemaakt om nog een keertje langs te komen voor begeleiding bij een activiteit, een klusje, een spelletje of een praatje.

Ook dit jaar weer een succesvolle dag!

Tanja de Blaauw, coördinator MAS

'Dit is mijn uitspraak...

... en zo zit het' (of 'daar zult u het mee moeten doen', als u liever naar de commerciële kijkt). De meeste leerlingen hebben wel eens een aflevering van 'De Rijdende Rechter' gezien maar het geheel persoonlijk ervaren is toch een ander verhaal.

In een rechtsstaat, die bij tijd en wijle flink onder druk staat, vinden we het belangrijk onze leerlingen iets mee te geven over de dagelijkse praktijk van de rechtsspraak en de dilemma's waarmee wordt geworsteld. Wat te denken van een verdachte van insluiping die ter zitting besluit te getuigen tegen een medeverdachte? Of van een vrouw die beschonken op de brommer stapte en in tranen zelfs de Officier een snik in de keel bezorgt? Maar ook: hoe reken je uit wat een cocaïne-dealer verdiende met zijn handel en hoeveel mag hij dus in de schatkist storten? En: wat doet een rechter die zeker weet dat de verdachte iets te maken heeft met de inbraak maar hem niet goed kan herkennen op de beelden van de beveiligingscamera? (Vrijspreken dus.)

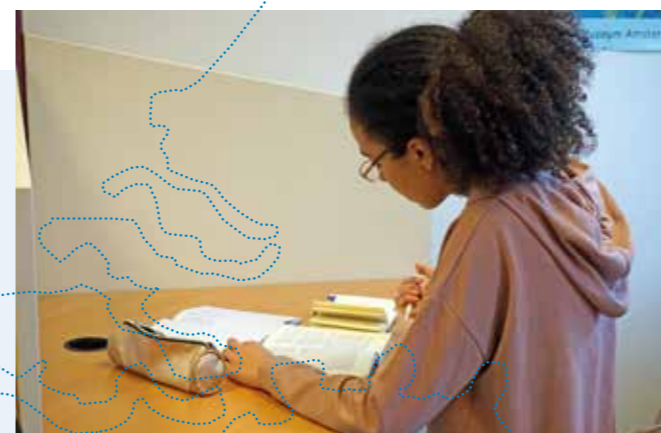
Al onze atheneum 4- en VMBO 4-leerlingen hebben de afgelopen weken een bezoek gebracht aan het Paleis van Justitie in Den Bosch. Sommige klassen bezochten een zitting van de politierechter, andere groepen konden terecht bij de Meervoudige Kamer, waar de Zwarte Jongens zich mogen verantwoorden. We troffen er keurige bodes, vriendelijke en chagrijnige rechters, strenge maar ook meelevende Officiëren van Justitie, hakkende advocaten maar ook bijtertjes. Dat rechtsspraak mensen- en maatwerk is, bleek helemaal uit de zitting waarin we drie keer achter elkaar snelheidsovertredingen van 40 kilometer per uur voorgeschiedeld kregen: op het oog vergelijkbare gevallen vielen

voor de mensen die in verzet waren gegaan tegen hun boete totaal verschillend uit. En daarom laten we rechtsspraak dus niet door computers doen!

Terug op school mochten leerlingen zelf de toga en de rechtszaal in. In atheneum 4 kregen ze een ogenschijnlijk eenvoudige zaak voor te bereiden over een jongen die een meisje op straat een klap geeft, wat wordt opgepikt door beveiligingscamera's. Een andere groep beet zijn tanden stuk op een belediging op Facebook: is dit nu smaad, laster of valt het onder vrijheid van meningsuiting? En hoe openbaar is een bericht op Facebook eigenlijk? Onderverdeeld in advocaten, Officiëren van Justitie en rechters mochten ze hun zaak onderzoeken en tijdens de 'echte' zitting deden beide partijen hun best de rechters te overtuigen van hun zienswijze. De rechters hadden de zware taak om dit alles in goede en dus eerlijke banen te leiden; dat vergt een uur lang flinke concentratie, scherp nadenken en dan mag je ondertussen ook niet vergeten een getuige de eed af te laten leggen. De strafeisen logen er niet om: de Officiëren gingen liefst voor het maximale maar de rechters waren meer van de menselijke maat. In het kader van het vakoverstijgende project FIER schreven leerlingen ook nog een uitgebreid pleidooi, requisitoir of vonnis plus een reflectieverslag over een van beide activiteiten want voor niks gaat de zon op. Een aantal van deze leerlingen zal later 'iets met rechten' willen gaan doen (en een andere groep nu juist zeker niet!) en we hopen dat we hiermee alvast een bodempje hebben gelegd.

Het belang van onafhankelijke rechtsspraak voor een goed functionerende rechtsstaat ervaren buiten de school en vervolgens toepassen binnen de school. Zo is leren pas echt leuk! (KP)

Ver weg dichtbij

Linda Dyedova kwam een jaar geleden in Nederland wonen. Wat later startte zij in een internationale schakelklas. Eind oktober stapte ze over naar havo 4 bij ons op school.

In **Oekraïne** woonde ze vlak bij de Russische grens, een onrustig gebied. Linda: 'Er wordt gevochten, maar niemand weet eigenlijk wie tegen wie vecht. Er dreigde een tekort aan gas, waardoor er deze winter misschien geen verwarming meer is. De beslissing om naar Nederland te gaan was moeilijk want je laat je familie en vrienden achter.'

Mijn moeder woonde al eerder in Nederland, ik was toen nog een peuter dus Nederland en de Nederlandse taal zijn compleet nieuw voor me. Maar het lukte me om de taal snel te leren, ik heb hier nieuwe vrienden gemaakt, ook hier op school helpen klasgenoten me met mijn vragen.

Ik volg alle lessen, maar krijg daarnaast hulp bij mijn huiswerk in het opvanglokaal De lift. Daar maak ik ook de toetsen. Er zijn natuurlijk nog veel woorden die ik niet ken en die woorden kan ik dan vragen.

Het grootste verschil tussen Nederland en Oekraïne? Het is hier veiliger, er is geen corruptie. Ik heb hier meer kansen om een goede opleiding te gaan volgen. De mensen zijn hier aardiger, hun gezichten staan blijer. En met speciale feesten dragen ze speciale kleding, zoals met Koningsdag.

Na de havo wil ik door in de juridische sector. En ja, die keuze heeft alles te maken met mijn persoonlijke geschiedenis.' (CM)

'Nobody expects the Spanish Inquisition!'

Het kan toch een beetje voelen als een bezoek van de Spaanse Inquisitie wanneer de onderwijsinspectie je school komt doorlichten. Nergens voor nodig: de inspectie ontwikkelt zich tegenwoordig steeds meer van geheimzinnige agent tot een kritische en meedenkende vriend.

Afgelopen november werd onze school twee dagen lang binnenstebuiten gekeerd door vier inspecteurs. De basiskwaliteit van ons onderwijs werd bekeken en beoordeeld maar ook werden onze eigen ambities onder de loep gelegd. De inspectie spitte schoolplannen door, vergeleek resultaten,

voerde veel gesprekken met leerlingen en mensen uit alle lagen van de school en natuurlijk kwamen ze op lesbezoek. Ook ik werd op het laatste uur van de laatste dag nog overvallen ('Zijn dat ze mevrouw?' 'Ja, ik denk het wel, en nu allemaal lief zijn!') en dan word je, ondanks jezelf, toch nog even zenuwachtig.

'Ik heb twee kleinkinderen en als ze in Den Bosch zouden wonen, zou ik mijn zoon zeker aanraden om ze later naar het Pierson te sturen. Helaas zijn ze pas 0 en 2 jaar oud.'

Een week later kregen we een bijzondere en mooie terugkoppeling van alle inspecteurs: een positieve waardering op alle onderdelen. Men heeft

ons ervaren als een heel bijzondere en bruisende school en met name de kwaliteitscultuur werd als 'goed' beoordeeld. Veel van onze ambities zijn duidelijk zichtbaar gebleken in de lessen, de gesprekken en de sfeer in de school. De reflectie, de coaching, het feedback geven, het differentiëren, de leerling aan het stuur, het uitdagen, mooie werkvormen, de onderlinge saamhorigheid, veel enthousiasme en passie en een groot arbeidsethos werden duidelijk gezien en gewaardeerd. Of, zoals een van de inspecteurs het officieus verwoordde: 'Ik heb twee kleinkinderen en als ze in Den Bosch zouden wonen, zou ik mijn zoon zeker aanraden om ze later naar het Pierson te sturen. Helaas zijn ze pas 0 en 2 jaar oud.' (KP)

Milenne Nouwens

'Mevrouw, kent u dan misschien ook Willem Holleeder?' Dat is vaak de eerste vraag die leerlingen –vooral jongens– stellen aan Milenne Nouwens. Voordat ze dit schooljaar namelijk op het ds. Pierson College begon als conciërge, werkte ze bij de Penitentiare Inrichting Vught.

'In de PI Vught heb ik elf jaar gewerkt met uitbehandelde TBS'ers op de longstayafdeling als persoonlijk begeleider. Die begeleiding vond een-op-een plaats maar ook in een groep. Helaas werd de longstayafdeling overgeheveld naar andere plaatsen in het land en ik zou gaan beginnen met gedetineerden, die net zouden starten met een TBS-traject. Dat beviel me helemaal niet en daarom heb ik al snel ontslag genomen en ben eens rustig om me heen gaan kijken. Toen kwam ik de vacature tegen voor een conciërge hier op school.'

Een longstayafdeling is wel even iets anders dan een middelbare school, toch...?

'Ja natuurlijk! Toch vond ik dit een leuke baan, omdat er hier zoveel verschillende jongeren rondlopen: van vmbo tot en met vwo. Bovendien kan ik de ervaring, die ik in Vught heb opgedaan hier goed gebruiken. Ik heb wel een beetje een antenne ontwikkeld voor kinderen waar het even niet zo goed mee gaat. Dan kan je ze toch wat sneller helpen met wat extra aandacht of een praatje. Soms zie ik, dat er wat meer nodig is en dan weet ik ook voor die leerlingen meestal wel de goede weg.'

Wat is je opgevallen in deze eerste paar maanden op het Piersoncollege?

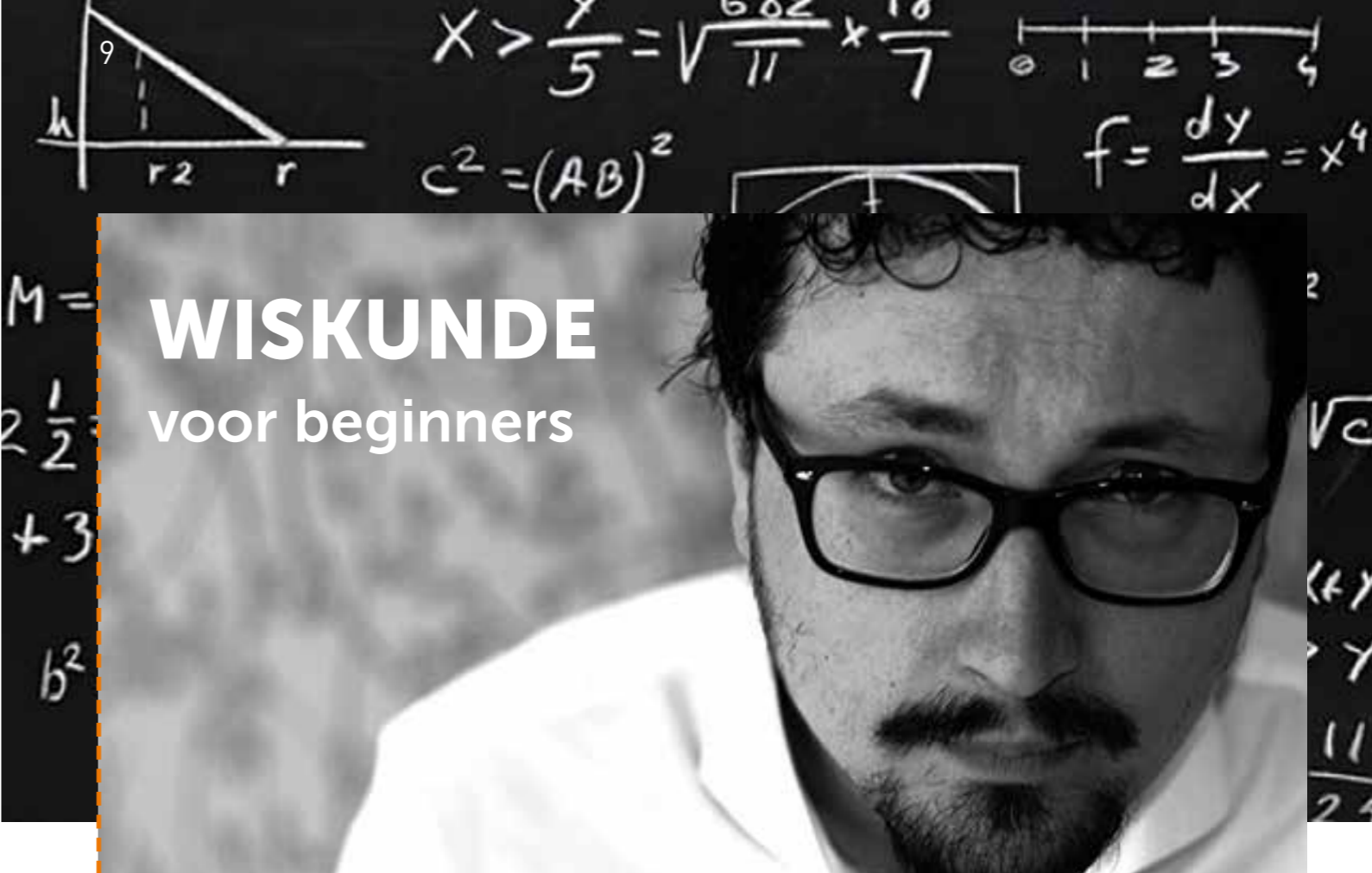
'De goede samenwerking binnen ons team en de goede contacten, die je in een korte tijd kunt opbouwen. Verder heerst er hier op school echt een warme sfeer; dat geldt voor de collega's en ook voor de leerlingen. Mensen komen in de pauze vaak even een praatje maken en vooral de meisjes kunnen dan best persoonlijke verhalen met je delen. Dat zegt toch iets over de vertrouwensband.'

Welke dingen doen jullie nou, die zich helemaal buiten het gezichtsveld van leerlingen en docenten afspeelen?

'Mehdi! Hoeveel stoelen zetten wij per dag recht?' Collega Mehdi Benkaddour komt er lachend even bij zitten: '450 stoelen en dat vier keer op een dag dus reken maar uit.' Verder is het op de dagen voorafgaand aan speciale momenten ook alle hens aan dek. Op de Open Dag bijvoorbeeld zorgen Milenne en haar collega's ervoor, dat er een schoon en aangekleed visitekaartje wordt afgegeven. Bovendien is Milenne verantwoordelijk voor het indelen van de stewards: leerlingen die in de pauzes surveilleren en elkaar aanspreken op gedrag: 'Dat gaat zeker in de onderbouw best goed. Ik zorg ervoor, dat iedereen aan de beurt komt en aan het begin van de pauze geef ik de stewards nog wat instructies mee.'

En hoe zit het nou met Holleeder?

'Haha, ik ken hem niet echt maar ik heb hem wel eens gezien. En ik vind hem niet zo heel erg aardig!' (KP)

WISKUNDE voor beginners

Het zijn niet alleen leerlingen die bij ons op school een nieuwe start maken in de brugklas; elk jaar begint ook een aantal docenten aan een hopelijk lange loopbaan op het Pierson College. René Kneyber is een van hen en hij vertelt over zijn eerste maanden op een nieuwe school, met nieuwe leerlingen en een nieuwe methode.

Ik sta inmiddels al weer vijftien jaar voor de klas als wiskundedocent maar ik ben pas dit jaar op het Pierson College begonnen. Ik voelde me daarom net zo onwennig als de brugklassers, die ik voor mijn neus had. De ene school is tenslotte de andere niet dus voor mij was het ook puzzelen op de lokaalnummers en ik werd ook overvallen door allemaal nieuwe termen, die iedereen kennelijk heel normaal vindt.

Maar inmiddels ben ik, net als mijn brugklassers, al goed gewend. Ik ben naar het Pierson College gekomen voor de fijne sfeer die ik bij een eerder bezoek trof en die bevalt me goed. De

ontwikkeling van kinderen staat hier voorop. Zo ben ik bijvoorbeeld begonnen met een atheneum 1-klas. Deze leerlingen krijgen vaak een flinke deuk in hun zelfvertrouwen als ze van de basisschool af komen. Daar ging alles ze makkelijk af maar in de vwo-brugklas ligt de lat meteen veel hoger. Bij wiskunde valt er ook nog eens een boel te leren: goed je denkstappen opschrijven, netjes lijnen tekenen met je liniaal, je werk zelf nakijken en daar dan vragen over stellen. Dat is voor sommige leerlingen best lastig, zeker als ze dat eerder nooit hoefden.

Om leerlingen hier goed bij te helpen, maken we bij wiskunde gebruik van een ontwikkelportfolio. Dat is een mapje met daarin een paar opdrachten. Als een leerling bijvoorbeeld opdracht 14 in het boek gemaakt heeft, maakt hij of zij de bijbehorende opdracht in het portfolio en levert die aan het einde van de les in. Ik kan dan als leraar zien of de leerling het begrepen heeft en ik kan eventueel wat aanwijzingen voor verbeteringen geven. Op die manier weten de leerlingen en ik altijd of ze op de goede weg zijn of niet.

Dat we goed zicht houden op de ontwikkeling van leerlingen is heel

belangrijk. Op het Pierson College willen we leerlingen namelijk graag aanmoedigen tot zelfstandigheid. Dat doen we bij wiskunde door af te stappen van al te klassikaal onderwijs. Per klas is er een online Classroom waarin allerlei instructiefilmpjes, de planner en de uitwerkingen staan. Leerlingen kunnen zo uitleg bekijken wanneer ze daar zelf behoefte aan hebben. Hierdoor ontstaat er veel meer tijd in de les om leerlingen persoonlijk te helpen maar juist omdat ze zo zelfstandig werken is het erg van belang dat we via hun portfolio zicht houden op hoe het er voorstaat.

Is deze aanpak beter? Wat mij betreft wel. In de traditionele wiskundelessen krijgen leerlingen uitleg en daarna is er nog wat tijd voor werken in de lessen maar daarin is de rol van leerlingen heel passief. Nu wordt de leerling gedwongen om zelf verantwoordelijkheid te nemen en het mooie is: dat kunnen ze ook. En bovendien lijkt deze werkwijze me goed omdat leren 'later in het echte leven' daar ook om gaat. Fijn dat we daar nu al een start mee kunnen maken.

René Kneyber, docent wiskunde

Swing en Schwung

Na gedane arbeid is het goed rusten en wij wilden wel eens weten wat het Piersonpersoneel zoal doet om na het werk de zinnen te verzetten.

Rob Heemskerck geeft wiskunde maar zijn vrije tijd bestaat uit Swing en Schwung: samen met zijn vriendin Maria danst hij de werkweek eruit.

Hoe en wanneer is het allemaal begonnen?

Negen jaar geleden leerde ik Maria kennen en zij danste de Argentijnse tango. Ik ben toen met haar mee op les gegaan en daar leerden we mensen kennen, die erg enthousiast over hun swingdanslessen vertelden. Wij gingen overstap en dansen nu al vier jaar de swing, heel wat anders dan de Argentijnse tango. De muziek is natuurlijk vrolijker, minder melancholiek dan tangomuziek en het lijkt wel alsof je dat terugziet in de dansers. Tangodansers zijn wat zwaarder op de hand en voeren graag serieuze gesprekken. Verder is swing een stuk eenvoudiger om aan te leren, de tango kent ingewikkelde figuren, die je moet blijven oefenen en die je ook niet zo makkelijk met een andere partner kunt dansen.

Hoe vaak gaan in huize Heemskerck de voeten van de vloer?

We hebben nog steeds elke week les en verder is er elke maand een swingavond waar we heen gaan. Ik in mijn dansshirt en Maria in vol ornaat met pettypants en pettycoat; daar heeft ze er inmiddels vier van. Dan staan we toch wel een paar uur te dansen en voor mij is het ook echt wel een sport. Daar hebben we fijne muziek voor nodig en veel ruimte om te bewegen: we doen dan wel niet aan het gooien en smijtwerk van de rock&roll maar je hebt toch wel wat vierkante meters nodig. Maria heeft al eens de naaldhak van een ander in haar been gehad en da's niet fijn.

En verder?

Verder dansen we op plekken, die je eigenlijk pas ontdekt als je zelf danst en er via-via over hoort: hier een feest en daar weer een festival. Zo hebben we ook wel eens in een verzorgingstehuis gedanst en de mensen die daar wonen waren enthousiast. Voor hen is het ook heel goed: dansen zorgt voor lichaamsbeweging en het is een sociaal gebeuren. Sinds drie jaar zit ik ook in de organisatie van Dansclub Jong en Oud in Beek en Donk. Dit is niet alleen bedoeld voor stellen maar ook voor alleengaanden en voor hen richten we ons naast de bekende stildansen soms ook meer op solodansen zoals de Charleston step en Cumbia. We zijn altijd op zoek naar jonge aanwas en dat doen we bijvoorbeeld door het organiseren van open avonden en het gebruik van modernere muziek dus niet per se alleen uit de jaren 50 en 60. Soms levert dat wel wat discussie op tussen de preciezen en de rekkelijken, haha.

Profiteren we op school nog van je hobby?

Nou, ik vertel er geregeld over en laat er soms wat filmpjes over zien. Soms vinden de leerlingen het wat eigenaardig maar meestal wel leuk. En: met de kerstviering heb ik mijn hele mentorgroep de vloer op gekregen met de Charleston step. Een aantal werd zo enthousiast dat ze opperde hier de komende mentoruren mee door te gaan! (KP)

*Lerarenliefhebberijen

Ondernemerstalent

Steeds vaker proberen we onderwijs te verzorgen in een betekenisvolle context. Bij Management en Organisatie (M&O) in atheneum 5 hebben ze het begrepen: in twee projecten brengen de leerlingen theorie tot leven. We laten de marketingteams van beide projecten aan het woord.

'Wat houdt M&O in? Formules uit je hoofd leren! Dat is het antwoord dat je waarschijnlijk krijgt als je het aan een leerling van atheneum 5 of 6 vraagt maar M&O is veel meer dan formules uit je hoofd stampen. De kennis die we tot nu toe hebben vergaard over inkoop, verkoop en alles wat bij M&O komt kijken, gaan we toepassen tijdens de foodmarket die we tijdens de ouderavond in maart gaan organiseren. Vorig jaar was dit een groot succes en

daarom kunnen ook dit jaar ouders, leerlingen en docenten vóór of na hun gesprek iets lekkers komen halen. Er zal muziek zijn en we serveren veel verschillende gerechten. Voor de zoekkauwen zijn er lekkernijen als donuts en pannenkoeken en ook voor de liefhebbers van wat grover geschut zorgen we voor hartige happen. Kom tijdens de ouderavond dus gerust langs! De opbrengst gaat naar verschillende goede doelen.'

'Op de Open Dag van 27 januari presenteren wij ons project van M&O. We beheren dan een broodjeskraam en doneren de opbrengst aan Warchild. Alles wordt georganiseerd, geregeld en uitgevoerd door leerlingen met als doel zelf te leren ondernemen. Op deze manier brengen we de theorie in praktijk en kunnen we ontdekken wat dit vak ons in de toekomst te bieden heeft. Kom dus tijdens de Open Dag genieten van een heerlijke lunch: u helpt ons om onze ondernemersvaardigheden te verbeteren én u draagt bij aan Warchild!'

Joanice, Jayon, Lars, Emma-Li, Sil, A5

In het Duits excelleren...

ga voor Goethe!

In samenwerking met het Goethe-Instituut in Nederland biedt het ds. Pierson College leerlingen de mogelijkheid om een internationaal erkend diploma voor de Duitse taal te behalen. Het is vergelijkbaar met de Cambridge certificaten voor Engels of het Delf certificaat voor Frans. Met het oog op werk- en studiemogelijkheden in Europa is zo'n diploma van grote waarde. De docenten Duits, die deze lessen begeleiden, zijn door het Goethe-Instituut opgeleid en gecertificeerd. Dit schooljaar hebben weer alle Goethe-B2-kandidaten het diploma behaald. Mooi, dat ook twee dyslectische leerlingen dit avontuur aandurfden en geslaagd zijn. Heel knap.

Mét het compliment van de examinerator van het Goethe-Instituut, dat Pierson-leerlingen zeer goed Duits kunnen spreken, gingen wij begeistert terug naar huis. Ganz toll!

Marga Wijnen, docent Duits

Wist u dat...

of je nu vijf of vijftien bent, het altijd leuk is om je schoen te zetten?

Het OLC in LUX kwam eind november steeds voller te staan met zelf geknutselde schoenen van hoopvolle bovenbouw-leerlingen. Er hoefde geen wortel voor het paard in en ook geen tekening voor de Goedheiligman. Maar Sinterklaas is ook niet gek en verwachtte in ruil voor wat lekkers wel een tegenprestatie: daarom stopten 120 leerlingen dit jaar een mooi compliment voor een schoolgenoot in hun schoen!

het sollicitatie-project in havo 4 weer een groot succes was?

Leerlingen leren in dit project hun vaardigheden en kwaliteiten te benoemen en toe te lichten, zowel schriftelijk als mondeling. Dat laatste is natuurlijk extra spannend, omdat de leerlingen dan een 'echt' sollicitatiegesprek met een professional van buiten de school gaan voeren. Ter voorbereiding krijgen deze gespreksleiders de cv's en sollicitatiebrieven van de kandidaten toegestuurd. Tijdens de sollicitatiegesprekken zelf is er ruimte voor een 'time-out' waarin leerlingen tips krijgen, waarmee ze het gesprek kunnen voortzetten. Aan het einde van ieder gesprek, krijgt de leerling direct feedback. Op deze manier ervaren ze hoe ze een effectief sollicitatie- of motivatiegesprek kunnen voeren. Dit is ook een goede voorbereiding op de toelatingsgesprekken, die veel vervolgoopleidingen hanteren, sinds de lotingsstudies zijn afgeschaft.

alle eindexamenklassen een kerstdiner organiseerden?

Op woensdag en donderdag voor de kerstvakantie werd de plek waar normaal honderden leerlingen van hun pauze genieten, omgetoverd tot een warme, sfeervolle ruimte met lichtjes en muziek, waarin onze oudste leerlingen samen met docenten genoten van een zelf bereid kerstdiner. Er zijn altijd mensen, die met Kerst extra worden gemist maar ook voor hen werd de tafel gedekt: iedereen die dat wilde mocht een bord met een persoonlijke boodschap maken voor iemand die er niet bij kon zijn. Zo waren we toch een beetje completer.

Lezen doe je met elkaar

Al meer dan tien jaar maken leeskringgesprekken deel uit van ons lesprogramma Nederlands. Leeskringen werden toen in den lande populairder en we besloten iets dergelijks ook eens uit te proberen in onze eigen lessen.

Het herkennen van emoties en gedrag van romanpersonages en hierover reflecteren en discussiëren werkt bewustmakend. In plaats van eenzaam achter de computer een verslag typen, maakt een leerling nu deel uit van een groepje, waarin hij zijn mening goed onder woorden moet kunnen brengen, onderbouwen en verdedigen.

Leerlingen hebben behoefte om hun ervaringen met elkaar te delen, zo was onze verwachting. De praktijk liet zien dat die klopte. Zowel leerlingen als docenten waren enthousiast over deze werkwijze. Het leeskringgesprek is nu niet meer weg te denken uit ons lesprogramma.

Vanwege onze positieve ervaringen met de leeskring wilde we die inzetten als katalysator voor andere vaardigheden. In het project Beleef en Oordeel wordt in kleine groepen eerst een roman gelezen waarin een maatschappijkritisch thema naar voren komt (het zogenoemde beleefaspect).

Dat thema wordt vervolgens uitgediept door het aanleggen van een documentatiemap (het oordeelaspect). Daarna brengen de leerlingen hun standpunten en leeservaringen naar voren tijdens een groepsdiscussie.

Doel van deze kruisbestuiving is dat door een beroep te doen op empathie, de kans groter is dat leerlingen daarna genuanceerder denken, spreken en schrijven. Zoals een jongen uit havo 5 mooi verwoordde: *'Vóór dit project was ik tegen de komst van veel asielzoekers. Door het lezen van De gelukvinder, dat gaat over een jongen die net zo oud is als ik, maar ook door het praten met elkaar, kon ik me veel beter verplaatsen in de achtergronden en problemen van vluchtelingen. Ik ben er daardoor anders over gaan denken.'*

Het was een kleine stap om deze aanpak ook te gebruiken in het afsluitend schoolexamen. In een groepsmondeling over het gehele leesdossier komen ook weer allerlei vaardigheden volop aan bod. Leerlingen bereiden samen gesprekspunten voor, stellen vragen aan elkaar en horen van elkaars beleving bij bepaalde boeken maar ook van hun leesontwikkeling in de loop der jaren. Daarbij zijn eerlijkheid, kwetsbaarheid en nieuwsgierigheid essentieel om de diepgang van zo'n gesprek te garanderen.

Leesbevordering en sociale controle gaan daarbij hand in hand. Want je dupeert niet alleen jezelf als je een boek niet gelezen hebt maar ook de groep omdat zoiets een zichtbaar negatieve impact heeft op de kwaliteit van het gesprek.

De rol van de leraar is in deze nieuwe opzet veranderd. Die is nu meer een socratische vroedvrouw, -man, die zo nodig door sturende vragen en coaching ervoor zorgt dat bepaalde inzichten het levenslicht kunnen aanschouwen. Uiteraard komen verhaal-analytische vragen steeds aan de orde want theorie en kennis blijven van belang.

Het is mooi om te zien dat deze opzet inspirerend werkt. Met name niet zo gemotiveerde leerlingen hebben in zo'n groepsvorm gelegenheid nieuwe inzichten te horen; veel meer dan in de oude situatie waarin overwegend gecontroleerd werd of alles inderdaad gelezen was. Ook horen ze over leesplezier van klasgenoten van wie ze dat niet hadden verwacht of tegen wie ze opkijken. Dat blijkt heel stimulerend te werken. Leerlingen verlaten na afloop van hun groepsmondeling vaak nog druk napratend met elkaar het lokaal. Een enorme leesbevorderingswinst die in de oude situatie ondenkbaar was. De kans dat deze leerlingen blijven lezen na hun examen is wellicht vele malen groter.

Margot de Wit, docent Nederlands

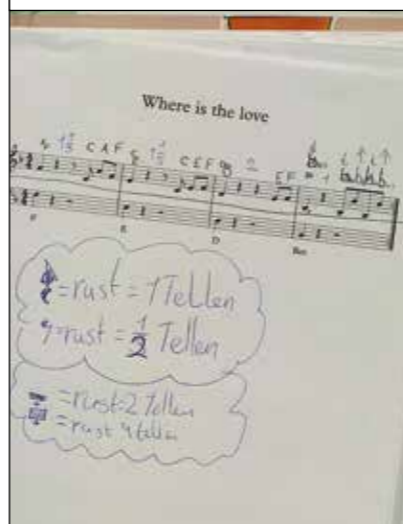
Muziek maak je samen

Om muziek te kunnen maken is wat theorie en techniek handig. Dan kun je een instrument uitproberen en begint het oefenen. Alleen en met elkaar. En dan: met je bandje het podium op want muziek maak je samen.

Planning en...

instructie.

Samen zingen rond de piano.

En dan oefenen, alleen

en met elkaar

Voor een optreden...

voor de klas!!

Oma vertelt

column van Karin Polman

In 1980 werd ik een brugsmurfje. Dat is 15 kabinetten, 7 Amerikaanse presidenten, 4 dochters, 2 crises en zo'n 12 auto's geleden om u even een beeld te geven. De aarde was nèt niet meer woest en ledig maar internet was er nog lang niet en elektriciteit nog maar net uitgevonden. De regen was zuur, de winters waren streng (2 Elfstedentochten in de jaren 80) en de gevoelstemperatuur in het algemeen lag ver onder het vriespunt: voor galg en rad zouden wij immers opgroeien, gedoemd tot werkloosheid, drugsgebruik en het bewonen van tochtige en schimmelige kraakpanden.

Dat weerhield ons, kersverse brugklassers, er echter niet van om ongelofelijk veel zin te hebben in 'de grote school' in 'de grote stad': we mochten eindelijk het dorp en de wei uit. We gingen allemaal leuke nieuwe mensen leren kennen, de wijde wereld in en die wereld begon gewoon een viaduct en 7 kilometer verderop. Er zouden verkeerslichten zijn, heel veel auto's, openbaar vervoer, een bioscoop en veel puberteit. Dat enthousiasme ebde helaas wel een beetje weg, toen de grote school in al haar wijsheid had besloten om alle kinderen uit dat plattelandsdorp van over de bult gezellig samen in een klas te zetten, zelfs onze klassenleraar (zo noemden we vroeger de mentor) kwam uit datzelfde dorp en met een beetje pech kwam je hem 's ochtends op de fiets tegen. De grote school dacht zeker, dat onze tere, ongeschonden dorpszieltjes niet bestand waren tegen de cultuurshock en dat we beter nog een jaartje onder elkaar konden acclimatiseren in een veilige omgeving waar we 'da gaot nie' zeiden in plaats van 'dat gaat niet'. We baalden als een malle en binnen een week stonden we te boek als de boerenklas. En elke ochtend trok de boerenkaravaan met een slakkengang, twee aan twee, boterhammen in de tas en spiekbriefjes in het etui, het viaduct over naar een school waar we ons na twee weken al prima thuis voelden.

Hoe kwamen we eigenlijk op die school terecht? Open Dagen waren er niet dus we gingen naar mijn idee maar een beetje op ons gevoel en de reputatie van de school af. Verder zat mijn zus er al en die vond het er 'wel leuk', ik had de goede cito-score en het juiste advies: appeltje-eitje dus. We deden niet aan kennismakingsrondes voor de zomervakantie, hadden geen brugklaskamp, geen speurtocht door de school en we kaften al onze boeken zelf. We kregen allemaal een nieuwe fiets (de strijd ging tussen de omafiets, die net aan z'n eerste revival was begonnen, en de racefiets), een stug kanariegeel regenpak van de Boerenbond en natuurlijk een enorme, degelijke, leren boekentas.

Gepersonaliseerd leren was nog niet bedacht en differentiëren deden we alleen bij wiskunde (tenminste, iedereen behalve ik want dat snapte ik niet). Halverwege het brugjaar deden we een proeflesje Grieks en Latijn; als je dat haalde mocht je naar het gymnasium, de rest ging naar het atheneum en verder deed iedereen gewoon precies hetzelfde. De hoogbegaafden, de dyslecten, de onderpresteerders, de hormonaal geteisterden, de getroebleerden, de dromers, de denkers en de doeners: iedereen zat in hetzelfde schuitje en roeide met de aanwezige riemen. Gelukkig waren die wel ruim voorradig want ze lieten je er echt niet zo maar kopje onder gaan. Volgend maand is er weer een reünie, ik heb er nu al zin in!

